

Unia Europejska jest to gospodarczo-polityczna wspólnota, którą tworzą [państwa członkowskie](#) (od 1 stycznia 2007 r. jest ich 27, Polska jest członkiem Unii Europejskiej od 1 maja 2004 r.). Podstawę do funkcjonowania UE stanowi traktat z Maastricht podpisany 7 lutego 1992, zwany też Traktatem o Unii Europejskiej.

U podstaw europejskich tendencji zjednoczeniowych leży wspólna w znacznej części historia i kultura narodów zamieszkujących ten kontynent. [Historia Unii Europejskiej](#) rozpoczęła się po drugiej wojnie światowej, choć korzenie idei zjednoczonej Europy sięgają starożytnego Imperium Rzymskiego.

Bardzo wczesnie powstał ruch paneuropejski. Jego idee nie zostały jednak od razu zrealizowane. W 1949r. powstała pierwsza organizacja międzyrządowa integrująca kraje zachodniej Europy - Rada Europy.

Unia Europejska opiera się na systemie instytucji, spośród których fundament stanowią: [Rada Unii Europejskiej](#) (główny organ decyzyjny Wspólnot Europejskich), [Parlament Europejski](#) (jednoizbowy parlament reprezentujący obywateli państw należących do Unii Europejskiej), [Komisja Europejska](#) (rodzaj rządu Unii Europejskiej), [Komitet Ekonomiczno-Społeczny](#) (organ doradczy UE), [Komitet Regionów](#) (organ doradczy i opiniodawczy), [Trybunał Sprawiedliwości](#) (jeden z organów głównych Wspólnot Europejskich, pełniący funkcję sądu międzynarodowego, konstytucyjnego i administracyjnego).

Oficjalną symbolikę tworzą: [flaga Unii Europejskiej](#), [hymn Unii Europejskiej](#) oraz europejska [waluta euro](#). Świętem Unii Europejskiej jest obchodzony 9 maja [Dzień Europy](#).

Flaga Unii Europejskiej

Dwanaście złotych gwiazd ułożonych kółkiem na lazurowym tle.

Pomysł na wygląd i kształt flagi pochodzi od hiszpańskiego dyplomaty Salvadora de Madariaga y Rojo oraz francuskiego plastyka Arsena Heitza. Od 1951 r. pracowali razem dla Rady Europy. Jesienią 1955 r. przedstawili ostateczny projekt flagi: dwanaście złotych gwiazd usytuowanych w miejscach godzin na tarczy zegara na lazurowym tle. Określono proporcje długości flagi do jej wysokości (3:2), promień gwiazdy na 1/18 wysokości i promień korony na 1/3 wysokości, z niezmienną liczbą dwunastu gwiazd symbolizujących doskonałość i pełnię, godziny, miesiące, znaki zodiaku i apostołów.

Projekt flagi zatwierdzono w czasie posiedzenia Rady Europy w Paryżu. Ta sama flaga Europy, dokładnie opisana symbolicznie, heraldycznie i geometrycznie, została przyjęta 21 kwietnia 1986 r. jako flaga Wspólnot Europejskich, a obecnie Unii Europejskiej.

8 grudnia jest obchodzony jako rocznica uroczystego przyjęcia w 1955 roku flagi Europy. (por. Władysław Serwatowski, Gwiazdy Europy, gwiazdy Apokalipsy, "Rzeczpospolita", 8 grudnia 1994 r., Centrum Flagi Ziemi).

Symbolika flagi UE może być wykorzystywana przez osoby trzecie bez konieczności uzyskiwania jakiegokolwiek zgody, jeśli służy promocji Unii Europejskiej w celach niekomercyjnych ani nie mających związku z promocją danej firmy czy instytucji. W innych przypadkach wymagana jest zgoda Sekretariatu Generalnego Komisji Europejskiej.

Hymn Unii Europejskiej

Komitet Ministrów Rady Europy zatwierdził 12 stycznia 1972 r. jako hymn europejski muzyczną aranżację preludium Ody do radości, IV części IX symfonii Ludwiga van Beethovena, przygotowaną przez Herberta von Karajana. Od 1986 roku Oda do radości jest hymnem Unii Europejskiej.

Beethoven skomponował muzykę w latach 1817 - 1823 do wiersza Schillera Oda do radości z 1785 r. Jednak oficjalnie hymn Unii Europejskiej nie ma słów, aby nie doszło do sporów, w jakim języku powinien być śpiewany. Oda do radości zazwyczaj jest grana 9 maja w święto Unii Europejskiej, a także podczas oficjalnych uroczystości i szczytów Unii.

"Oda do Radości"

Muzyka: Ludwig van Beethoven

Słowa: Friedrich von Schiller

Tłumaczenie: Konstanty Ildelfons Gałczyński

O Radości, iskro bogów, Kwiecie Elizejskich Pól
Święta na twym świętym progu
Staje nasz natchniony chór.
Jasność twoja wszystko zaćmi
Złączy co rozdzielił los
Wszyscy ludzie będą braćmi
Tam gdzie twój przemówi głos.

Kto przyjaciel, ten niech zaraz
Stanie tutaj pośród nas,
I kto wielką miłość znalazł
Ten niech z nami dzieli czas.
Z nami ten, kto choćby jedną
Duszę rozplomienić mógł.
Ale kto miłości nie zna,
Niech nie wchodzi tu na próg.

Patrz, patrz: wielkie słońce światem
Biegnie sypiąc złote skry,
Jak zwycięzca, jak bohater -
Biegnij, bracie, tak i ty.
Radość tryska z piersi ziemi,
Radość pije cały świat.
Dziś wchodzimy, wступujemy
Na radości złoty ślad.

Ona w sercu, w zbożu, w śpiewie,
Ona w splocie ludzkich rąk,
Z niej najlichszy robak czerpie,
z niej - najwyższy niebios krąg.
Bracie, miłość niezmierną
Mieszka pod namiotem gwiazd,
całą ludzkość weź w ramiona
I ucałuj jeszcze raz.

Wstańcie ludzie, wstańcie wszędzie,
Ja nowinę niosę wam:
Na gwiazdzistym firmamencie
Miłość, miłość mieszka tam.
Wstańcie ludzie, wstańcie wszędzie,
Ja nowinę niosę wam:
Na gwiazdzistym firmamencie
Miłość, miłość mieszka tam!

ang. European anthem
niem. Europäische Hymne
fr. hymne européen

Dzień Unii Europejskiej jest obchodzony 9 maja. Przypomina o dacie 9 maja 1950 roku, kiedy Robert Schuman, francuski minister spraw zagranicznych w latach 1948 - 1952, ogłosił swoją deklarację - plan Schumana. Plan ten dotyczył powołania pierwszej organizacji koordynującej współpracę państw w górnictwie i hutnictwie, Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali.

Waluta Unii Europejskiej - euro

Traktat o Unii Europejskiej (Traktat z Maastricht) określił realizację Unii Gospodarczej i Walutowej poprzez wprowadzenie wspólnej waluty w krajach zakwalifikowanych do UGiW. Początkowo wprowadzono nazwę ECU (European Currency Unit) jako określenie nowej europejskiej waluty. Była to jednostka rozrachunkowa stosowana w obrocie między państwami członkowskimi. Jej wartość była określana przez kursy narodowych walut Unii Europejskiej ważone ich udziałem w koszyku.

Pierwszego stycznia 2002 roku do obiegu wprowadzono walutę Unii Europejskiej - euro. Nie jest ona uzależniona od koszyka, a jej wartość nie jest zależna od walut wykazujących się największą stabilnością.

Szefowie rządów i państw w grudniu 1995 r. przyjęli zgodnie nazwę euro. Jest krótka i ma taką samą pisownię we wszystkich językach UE, co uważa się za zaletę.

Jedno euro składa się ze 100 centów.

Symbolem unijnej waluty - euro - jest grecka litera epsilon przecięta dwiema równoległymi liniami. Z jednej strony znak ten przypomina o antycznych korzeniach cywilizacji europejskiej, z drugiej nawiązuje do podobnie przekreślonych znaków przyjętych dla głównych walut świata - £, \$, A, czyli funta sterlinga, dolara amerykańskiego i japońskiego jena.

Instytucje UE

Rada Unii Europejskiej
Parlament Europejski
Komisja Europejska
Komitet Ekonomiczno-Społeczny
Komitet Regionów
Trybunał Sprawiedliwości

Państwa członkowskie

Unia Europejska obejmuje obszar 4,3 mln km², co ponad 40% powierzchni Europy. Liczy 500 mln mieszkańców, czyli blisko 70% ogółu Europejczyków. Obecnie należy do niej 27 państw: Austria, Belgia, Bułgaria, Cypr, Republika Czeska, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, **Polska**, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania i Włochy.

Trzy państwa – Chorwacja, Macedonia i Turcja – mają status oficjalnego kandydata do Unii. Kolejne kraje (np. Serbia, Czarnogóra, Bośnia i Hercegowina) prawdopodobnie w przyszłości również będą się starać o przyjęcie do UE.

Prezydencja Rady Unii Europejskiej

Przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej zwane Prezydencją trwa 6 miesięcy (od 1 stycznia do 30 czerwca i od 1 lipca do 31 grudnia). Pełnią ją rotacyjnie państwa członkowskie Unii Europejskiej. Państwo przewodniczące Radzie Unii Europejskiej pełni również funkcję przewodniczącego Rady Europejskiej.

Prezydencja ma zadanie m.in.: kierowanie sprawami bieżącymi Rady UE, wyznaczanie kierunków polityki UE, pełnienie funkcji mediatora w rokowaniach, a także reprezentowanie UE w stosunkach zewnętrznych.

Państwo członkowskie obejmujące urząd prezydencji w Radzie przedstawia program działań który z założenia ma zostać zrealizowany w czasie trwania ich kadencji. W związku z tym iż w czasie pełnienia prezydencji nie wszystkie sprawy udaje się zakończyć, powstała nieformalna instytucja, TROJKA, której zadaniem jest zachowanie ciągłości prac w Radzie Unii Europejskiej. W jej skład wchodzi: przewodniczący Rady UE która zakończyła swoją sześciomiesięczną kadencję, przewodniczący sprawujący kierownictwo w danym czasie oraz przewodniczący przyszłej prezydencji.

Prezydencja pozostaje również w ścisłych kontaktach z innymi instytucjami Wspólnot Europejskich: Komisją Europejską oraz Parlamentem Europejskim.

Historia Unii Europejskiej - ojcowie Europy

Konrad Adenauer - pierwszy kanclerz Niemiec po wojnie, współtwórca idei zjednoczonej Europy.

Jacques Lucien Delors - przewodniczący Komisji Europejskiej w latach 1985-1995. Wzmocnił jej rolę i był jednym z twórców ścisłej integracji Europy.

Helmut Kohl - kanclerz Niemiec w latach 1982-98, jest uważany za ojca zjednoczenia Niemiec w 1991 r.

Robert Schuman - współtwórca idei powołania Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali. Minister spraw zagranicznych Francji w latach 1948-1952.

Winston Churchill - premier Wielkiej Brytanii w czasie II wojny światowej. Sugerował powołanie Stanów Zjednoczonych Europy.

Alcide de Gasperi - premier Włoch w latach 1945-53, współautor i realizator koncepcji integracji europejskiej, współinicjator utworzenia w 1949 r. Rady Europy i Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali.

Francois Mitterrand - prezydent Francji w latach 1981 -1995, zwolennik ścisłej integracji europejskiej.

Paul Henri Spaak - premier Belgii, przewodniczący Zgromadzenia EWWiS, Sekretarz Generalny NATO, współtwórca Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali.

Etiene Davignon - belgijski polityk i finansista, członek zarządów wielu międzynarodowych koncernów, odegrał ważną rolę w umocnieniu pozycji Komisji Europejskiej.

Charles de Gaulle - prezydent Francji w latach 1959-69, francuski bohater narodowy, zwolennik Europy ojczyzn i ograniczania roli Stanów Zjednoczonych na kontynencie.

Jean Monnet - jeden z "Ojców Założycieli" zjednoczonej Europy, współautor koncepcji powołania Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, pierwszy przewodniczący jej organu wykonawczego - Wysokiej Władzy.

Języki Unii Europejskiej

Różnorodność językowa jest demokratyczną i kulturową podstawą Unii Europejskiej, potwierdzoną art. 22 Karty Praw Podstawowych UE. Jej znaczenie podkreślono też w rezolucji Rady z 14 lutego 2002 r., gdzie uznano rolę języków w społecznej, gospodarczej i politycznej integracji, szczególnie w procesie rozszerzenia Unii Europejskiej.

Prawo do istnienia różnorodności językowej jest obowiązującą zasadą w instytucjach unijnych. Traktat o Unii Europejskiej ma takie samo znaczenie we wszystkich wersjach oficjalnych języków (art. 53 TUE), dając tym samym możliwość obywatelom napisania do każdej instytucji UE i otrzymania odpowiedzi w tym samym języku co przesłane pytanie (art. 21 TUE). Do 1 maja 2004 r. obowiązywało 11 równoprawnych języków urzędowych: angielski, duński, fiński, francuski, grecki, hiszpański, niderlandzki, niemiecki, portugalski, szwedzki i włoski oraz język irlandzki, który jest językiem tzw. traktatowym. Od 1 maja 2004 r. językami obowiązującymi są również: czeski, estoński, litewski, łotewski, maltański, polski, słowacki, słoweński i węgierski.

Sprawami tłumaczeń w Unii Europejskiej zajmuje się Europejskie Centrum Tłumaczeń.

Umacnianiu różnorodności oraz tożsamości językowej i kulturowej narodów Europy ma służyć Europejskie portfolio językowe, specjalny dokument, który prezentuje osiągnięcia właściciela w zakresie określonym celami nauki.

Unia Europejska zachęca do uczenia się języków, do opracowywania nowych metod nauczania z wykorzystaniem nowych technologii. Znalazło to szczególny wyraz w rezolucji Rady z marca 1995 r. na temat udoskonalenia jakości nauki języka, a także w Białej Księdze Kształcenia i Doskonalenia Komisji Europejskiej z 1997 r. pt. Nauczanie i uczenie się na drodze do uczącego się społeczeństwa. Nauka języków jest warunkiem zmian kulturowych. Jest nierozzerwalnie związana z wolnym przepływem osób i pracowników w Unii.

Nauczanie języków wspierają programy europejskie: Sokrates, Erasmus, Lingua, Młodzież, Leonardo da Vinci oraz Europejski Fundusz Społeczny.

22 listopada 2005 r. Komisja Europejska uruchomiła nowy portal językowy Europa

Również w listopadzie 2005 opublikowano specjalne wydanie Eurobarometru nr 243 "Europejczycy i ich języki".

Polska - 7 października 1999 r. Parlament Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił Ustawę o języku polskim (tekst jednolity - Internetowy System Informacji Prawnej Kancelarii Sejmu).

Język polski jest podstawowym elementem narodowej tożsamości i jest dobrem kultury narodowej Polaków. Polska kultura stanowi fragment wspólnej, różnorodnej kulturowo Europy. Zachowanie naszej kultury i jej rozwój jest możliwy tylko poprzez ochronę języka polskiego. Przepisy ww. ustawy dotyczą ochrony języka polskiego i używania go w działalności publicznej oraz w obrocie prawnym na terytorium naszego państwa.

DODATKOWO: podstawowe informacje na temat krajów członkowskich – stolica, flaga, języki urzędowe, najważniejsze zabytki;